



**Consultatio Canonica De Coadjutoriâ perpetuâ. Sive
Methodus Rite Procedendi in Coadjutoriis**

Arnoldus <a Sancto Leonardo>

Moguntiae, 1695

Caput V. An Coadjutor cum futura successione eligi debeat à Capitulo, an
verò postulari? & an sufficient majora dumtaxat & saniora Capituli vota
seu suffragia?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63366](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63366)



Caput V.

An Coadjutor cum futura successione, eligi debeat à capitulo, an vero postulari? & an sufficient majora dumtaxat & saniora Capituli vota seu suffragia?

S U M M A R I U M.

1. *Ex eo quod requiratur consensus capituli in electivis dignitatibus, diversa oriuntur dubia, hic proposita.*
2. *Coadjutor perpetuus non potest eligi, sed debet postulari, prout manifeste disponitur in Iure canonico.*
3. *Idem etiam probatur ex natura electionis canonicae, & Coadjutoria perpetua.*
4. *Cur Coadjutores perpetui passim soleant aut dicantur eligi à capitulis.*
5. *Dum Coadjutores dicuntur eligi, nomen electionis sumitur generice pro quacumque promotione ad dignitatem Ecclesiasticam, non specificè pro electione juxta formam*

nam

mam in cap. quia propter de elect. peragenda.

6. *In negotio Coadjutrix non potest concurrere electio cum postulatione, nec obstare potest stylus, aut consuetudo contraria.*
7. *Rejicitur assertum cujusdam Opponentis contra hanc nostram sententiam, ex qua concordata nullatenus leduntur.*
8. *Capitularis, alibi Episcopus non indiget Indulto vel Breui eligibilitas: tametsi variis de causis illa indulta subinde petantur à summo Pontifice.*
9. *Ad postulationem Coadjutoris perpetui sufficiunt majora & saniora Capituli suffragia, quod variis rationibus probatur.*
10. *Nec huic doctrinae obstat regula juris 29. in sexto quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari, nec obstant concordata Germania.*
11. *Defaecto plures in Germania cum sola pluralitate, votorum postulati, à Sede Apostolica admissi sunt.*

I. Ex

EX dictis *cap. 3. num. 5. & cap. 4. num. 14.* constat Coadjutorias cum futura successione non concedi à summo Pontifice sine consensu capitulorum in beneficiis & dignitatibus electivis; præsertim in Germania nostra, vi concordatorum ejusdem nationis cum sancta Sede initorum juxta dicta *cap. 3. num. 6.* Hinc exurgit quæstio I. an Coadjutor perpetuus eligi debeat, an vero postulari à capitulo? Secunda, an in postulatione illa requirantur unanimia: aut duæ tertiæ ut vocant, an vero majora dumtaxat & saniora vota seu suffragia? tertia an prærequiratur indultū seu Breve excitatorium quo sumus Pontifex Episcopum Coadjuvandum & Capitulum exhortetur ad postulandum Coadjutorem? Quarta, an Summus Pontifex Coadjutorem à Coadjuvando & majori ac saniori parte capituli postulatum teneatur deputare? duas priores quæstiones hoc capite, & duas posteriores sequenti resolvemus, ex resolutione primæ quæstionis etiam constabit an in habente canonicum aliquod impedimentum prærequiratur Indultum Eligibilitatis, nec ne. Ad primam ergo quæstionem, respondeo:

II. Co-

II. Coadjutorem perpetuum electione propriè & specialiter dictâ eligendum non esse, sed postulandum, vel in ejus deputationem à Summo Pontifice faciendam dumtaxat consentiendum. Ita Cardin. de Luca, *de canon. & capit. disc.* 27. num. 4. & 25. & *tit. de regul. disc.* 53. num. 14. Nicol. de Remouchamps *cap. 10. num. 36. & seqq.* & manifeste patet ex *cap. un. de cler. agrot. in 6. ibi; Coadjutorum Episcoporum, & Superiorum Prælatorum dationem intelligendam esse de causis majoribus, & referendam ad Sedem Apostolicam, ac ab ea, consuetudine non obstante contraria, tantummodo postulandam.*

Nec obstat quod dispositio dicti *cap. un.* sit restricta ad Coadjutores temporales; quia fortius urget in Coadjutoribus cum futura successione, cum nemo possit tribuere Jus in beneficiis vacaturis, nisi solus Papa, *text. in cap. 2. de præbend. in 6.* Sicuti etiam non obstat, quod in eodem *cap. un.* detur facultas capitulis deputandi Coadjutorem Episcopo, qui tali infirmitate gravatus sit, ut quid velit, nolit, exprimere nesciat, quia hæc facultas est merè delegata, ut patet ex contextu,
E
ibi,

ibi, *Authoritate Apostolica*, & in casu speciali dementiæ, cum restrictiva, quod duæ ex tribus partibus capituli concurrere debeant, ac proinde non est generaliter intelligenda: imò specialis dispositio in uno casu nedum non tribuit facultatem arguendi, sed potiùs denotat, quod in aliis casibus Jus commune sit in contrarium.

III. Ratio responsionis nostræ est, quia electio propriè & specificè sumpta est personæ idoneæ ad dignitatem vel munus aliquod vacans canonicè facta vocatio; eaque non nititur gratia, sed Jure; Coadjutoria autem perpetua est gratia qua Summus Pontifex ob publicam Ecclesiæ utilitatem vel necessitatem deputat personam idoneam, cum onere saltem habituali, in sublevamen beneficiati, cum certa spe successionis in eodem beneficio per mortem coadjuti vacaturo: ergo ad hanc obtinendam non est procedendum via electionis propriè dictæ, sed postulacionis; tum quia Coadjutoria non est de dignitate vel beneficio actu vacante, sed vacaturo; tum etiam, quia innititur gratiæ,

tia, & ante deputationem Summi Pontificis nullum Jus tribuit.

Quod autem electio propriè dicta ius ad rem tribuat electo ante confirmationem, in confesso est apud omnes Canonistas. Et quod electio sit de dignitate actu vacante, non vacatura, patet ex *cap. bona 36. x. de elect.* & *can. nullus 7. dist. 79.* Et Carolus de Matta *num. 47.* assertit indubitate Juris esse, facultatem eligendi, habere in se conditionem tacitam quidem ex natura rei, & expressam in *cap. quia propter x. de elect.* quod sede tantummodo vacante, fieri queat; ex illis verbis: *cum electio fuerit celebranda*, dictio enim *cum* adjecta verbo futuri temporis importat conditionem, ut ex variis Juris civilis textibus ibidem probat: unde etiam Ludov. Engel, colleg. Univ. Juris canon. *lib. 1. tit. 6. de elect. num. 1.* electionem describit, quod sit, *personæ idoneæ ad Ecclesiam vacantem per vota Capitularium seu eligentium canonica vocatio.* Idem expresse tradit Andr. Vallensis *tit. 6. de elect. §. 1.*

IV. Nec obstat primo, quod Coadjutores perpetui passim eligi soleant, aut potiùs eligi dicantur à Capitulo, Respon-

deo enim, id non ideo fieri, quasi electio propriè dicta cum formalitatibus *in cap. quia propter 42. x. de elect.* & alibi à Jure præscriptis, ad deputationem Coadjutoris prærequiratur: sed tantum ut actus reddatur magis celebrer, & ut privatæ singulorum Capitularium intentiones, odii declinandi causa, per secretum scrutinium abscondantur.

V. Nec obstat secundo, quod Papa utatur verbo *eligatis*, quando per suas literas in forma Brevis hortatur Canonicos alicujus Cathedralis, ad eligendum Coadjutorem cum futura successione, dicendo: *Vos hortamur, ut illum Coadjutorem cum futura successione eligatis, qui virtute &c.* uti nec illud, quod tradit Georg. Branden ad concordata Germaniæ quæst. II. *de stylo non dantur in Germania majoribus beneficiis Coadjutores, nisi per electionem cum futura successione per speciale indultum Pontificis:*

Respondeo enim cum Carolo de Matta num. 171. quod nomen electionis ibidem generice sumatur quatenus importat promotionem ad dignitatem Ecclesiasticam, & tamquam genus sub se, *postulatio-*

tionem specificam, & nudum consensum naturalem continet. Vel etiam Coadjutores eligi dicuntur, eo quod plerumque per viam scrutinii in electionibus soliti ad eorum denominationem, seu ad explanandum Capituli desiderium procedatur: strictè verò loquendo, juxta *cap. un. de cler. egrot. in 6.* pro mera postulatione nulli certæ formæ alligata habenda est.

VI. Unde etiam in negotio Coadjutoria dari nequit famosus ille casus *cap. scriptum de elect.* postulationis concurrentis cum electione: & notandum, quod in *d. c. un.* expresse dicatur Coadjutorem à Sede Apostolica, *consuetudine non obstante contraria, tantummodo postulandum*: ex quo manifeste constat, stylum, aut consuetudinem contrariam, si quæ esset, non obstare quo minus postulari debeat; & hæc postulatio, licet per scrutinium fieri possit, hoc tamen pro forma non requiritur, sed sufficit, ut fiat per simplicem actum capitularem, ut tradit de Matta num. 163.

VII. Ex his etiam patet falsum esse assertum cujusdam Opponentis, quod scilicet nullibi à Jure aut ab interpretibus disponatur aut tradatur Coadjutorem per-

petuum, si capitularis sit, & de cætero nullum impedimentum canonicum habeat, non posse eligi electione specificè sumptâ, sed debere postulari; contrarium enim manifeste constat ex *d. cap. un. de cler. agrot. in 6.* Et ex authoribus pro responsione nostra citatis; quos Opponens ille utique non legerit.

Nec dici potest quod lædantur concordata Germaniæ, aut Jus electionis Episcopi vi eorundem Capitularibus competens, iisdem adimatur; si electione specificè sumpta Coadjutorem eligere nequeant; quia per postulationem, vel capitularem consensum majoris & sanioris partis, omnino conservatur jus capituli per concordata Capitularibus attributum, quibus tempore Sedis vacantis competit electio canonica propriè dicta, & tempore Sedis plenæ, dum necessitate vel utilitate exigente, expetitur Coadjutor, postulatio vel simplex actus Capitularis explicativus consensûs.

VIII. Ex præmissis etiam sequitur & patet, quod capitularis, alibi Episcopus, nullatenus indigeat Indulto vel Brevi eligibilitatis; tum quia in hoc casu electio
cano-

canonica locum non habet, ut jam probatum est; tum etiam quia Coadjutoria cum futura successione compatibilis est cum alio Episcopatu, eo quod Coadjutor non habeat verum titulum, nec beneficium, nec teneatur ad residentiam, nisi causativam saltem, id est, ut de bonis suis satisfaciat pro interessentia non soluta, ut post Gonzal. & Chokier *ad reg. 8. cancell. Nicol. Garc. Azor. tom. 2. lib. 3. c. 2. q. 4.* & alios docet Barbosa *ad Conc. Trid. cap. 7. sess. 25. de reform. num. 14.* Unde sufficit quod alia Coadjutoris postulati beneficia exprimentur in litteris ad Summum Pontificem, qui postea cunctis maturè discussis, eundem deputando, omnia impedimenta canonica tollere, & quoad illa dispensate censetur. Prout in hac ipsa deputatione ceu confirmatione Celsissimi Principis *Lotharii Francisci* Episcopi *Bambergensis* in Coadjutorem *Moguntinum*, per *SS. D. N. Innocentium XII.* factum esse constat.

Petuntur tamen huiusmodi indulta à Sede Apostolica, subinde sat tempestivè, pro casu Sedis vacantis, tempore gravis & periculosa infirmitatis alicujus Episcopi,

E i v

quia

quia Sede vacante proceditur ad electionem canonicam, cui obstat alius Episcopus: vel etiam petuntur pro coadjutoribus, non ideo, quod in illis procedatur per viam electionis canonicæ; sed ut per huiusmodi Indultum constet Capitularibus Summum Pontificem de se satis inclinari ad illum deputandum in Coadjutorem, si à coadjuvando, & majori ac saniori Capituli parte postuletur; quamvis tamen ex vivæ vocis oraculo, aliove rescripto, etiam constare possit de inclinatione & propensa dispositione Summi Pontificis ad hunc vel illum deputandum, casu quo postularetur.

Absolute tamen necessarium non est tale Indultum, vi cuius scilicet aliquis remoto impedimento habilitetur ad electionem propriè dictam; cum ut supra dictum est, in negotio Coadjutorix nunquam detur locus electioni canonicæ propriè dictæ: imò huiusmodi indultum, quod proinde ad hunc finem prodesse nequit, in tantum obesse potest impetranti, illudque producenti, ut pars adversa eidem in Iudicio vel Consistorio objicere possit, id ipsum quod Card. de Luca, olim

Agens

Agens vel Advocatus Maximiliani Hen-
rici Archi-Episcopi Coloniensis glor. mem.
Romæ objecit Ferdinando Episcopo Pa-
derbornensi in casu Coadjutorix Mona-
steriensis, quod scilicet patefecerit ambi-
tum Coadjutorix, per petitionem & pro-
ductionem talis indulti; quamvis tamen
ipse Card. de Luca *de can. & capit. disc. 27.*
ejusdem argumenti facilem resolutionem
agnoscat. jam

IX. Ad secundam in titulo hujus capi-
tis propositam quæstionem respondeo, in
postulatione Coadjutoris perpetui ad di-
gnitatem electivam, non requiri unani-
mia, nec duas tertias, sed sufficere majo-
ra & saniora capituli vota seu suffragia.
patet *ex cap. cum in cunctis 1. & cap. ex par-
te tua 4. x. de his que fiunt à majori parte ca-
pituli. Layman. l. 1. tit. 5. c. 3. de postulat.
prælat. cap. 3. Bonæ.*

Probatur primo, quia in omni postu-
latione quæ nihil aliud est, quam capituli
vel collegii coram superiore facta petitio
alicujus personæ in prælatum, idoneæ qui-
dem, sed cui, quoad electionem proprie
dictam, obstat defectus canonicus, per se
loquendo sufficiunt majora & saniora Ca-

E v

pi-

pituli suffragia; non minus quam ad electionem canonicam; cum quoad hoc, nulla inter utramque ex Jure possit afferri disparitas.

Dixi per se loquendo; quia per accidens in concursu electionis cum postulatione, ad hanc requiruntur duæ tertiæ, ut patet ex *cap. scriptum 40, x. de elect.* Cum autem nullus Coadjutor perpetuus, quantumvis etiam capitularis, & nullo impedimento canonico ligatus, electione propriè & specificè sumpta eligi queat: ut supra probatum est, constat ad postulationem omnis & cujuscumque Coadjutoris sufficere majora & saniora capituli suffragia.

Probatum secundo, quia si singulorum consensus requireretur, ita ut ex dissensu vel contradictione unius vel alterius capitularis vitaretur postulatio, sequeretur hoc absurdum, quod scilicet contra dispositionem Conc. Tridentini, nunquam foret locus futuræ successionis: quia licet omnes consensissent, tamen Canonicis ab illo tempore receptis, post obitum Coadjuti residentibus, & eadem ratione reclamantibus, pateret via ordinaria electio.

tionis, & consequenter dispositio Conc. Tridentini redderetur elusoria, & frustra-nea, contra juris regulam, qua nunquam debet capitalis interpretatio, per quamvis legis eludatur. Nec contra hoc objici posset, quod sufficeret omnes semel consensisse; quia si major pars Capituli non possit obligare contradicentes, ut singulos & pares, multo minus poterunt obligari absentes & successores, eo quod capitula nunquam moriantur, morerentur autem, si deberet haberi ratio singulorum.

X. Nec obstat regula juris, 29. in 6. quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari. uti nec concordata Germaniæ, licet Jus activum eligendi successorem v.g. Episcopum, tempore Sedis vacantis, vigore illorum ad singulos vocales pertinens, per præventivum illum consensum majoris & sanioris partis in deputationem Coadjutoris à Summo Pontifice faciendam, omnibus & singulis auferri videatur.

Illa, inquam, non obstant, quia Jus eligendi Episcopum competens capitulis juxta concordata Germaniæ, tam ex natura rei, quam ex dispositione Conc. Trid.
sess.

sess. 24. de reform. cap. 1. & 12. Non in fa-
vorem Canonorum, ut singulorum, sed
ipsorum capitulorum & Ecclesiarum pro
pace & tranquillitate Ecclesie universalis,
per verba illa concordatorum: *nisi ex ra-
tionabili & evidenti causa*, illis concessum
est, atque ita Capitulum seu major pars
ejusdem consentire potest, & per ejusmo-
di consensum cessat præjudicium, & Jus
Capituli conservatur.

Et hoc confirmatur primò, quia consen-
sus Capituli non aliter adhibetur, quam
sub beneplacito Sanctissimi, qui per ap-
positionem manûs, cognitionemque cau-
sarum necessitatis vel utilitatis Ecclesie,
ac denique concessionem Coadjutorie,
facit illum capitularium consensum de vo-
luntario necessarium, inducitque nece-
ssitatem juris assumendi Coadjutorem,
ut colligitur ex Innoc. *in c. fin. X. de major.
& obed. Card. Tusc. G. concl. 72.* quo casu
clarum est sufficere majorem partem Capituli.

Confirmatur secundò, quia dum dici-
tur omnium consensum requiri, quando
res pertinet ad singulos, & de jure singu-
lorum agitur, id intelligendum est, dum
negotium dependet in solidum ab eorum

po-

potestate, non autem, quando non tantum concurrere debet, sed etiam prævaleret potestas & authoritas alterius; ad Coadjutoriam autem non sufficit consensus omnium & singulorum Capitularium, si desit legitima causa, & authoritas Sanctæ Sedis. Hinc etiam Romæ in deputatione Coadjutorum, non tam attenditur quid singulis vocalibus placeat, quam quid Ecclesiæ hic & nunc utile, aut necessarium sit.

XI. Et sic de facto Maximilianus Henricus Coloniae, Carolus Caspatus Treviris, Ferdinandus Episcopus Paderbornensis Monasterii, & plures alii ad Coadjutorias perpetuas cum sola pluralitate votorum Capituli admissi sunt. Nec dici potest, nullum illorum postulatum, sed omnes fuisse electos; quia ut supra ex jure & ratione solidè probatum est, utque expresse tradit Card. de Luca in annotationibus ad Concil. Trid. sess. 25. cap. 7. discursu 45. n. 10. *pro Coadjutoria non intrat jus electionis, & ista non est vera & formalis electio, cum totum pendeat à gratia & voluntate Papæ.*

Ca.